

Атанасије Николић (Фото: САНУ)

Проф. инж. Атанасије Николић (1803-1882)

ДСС: редовни члан од 1842. године; секретар 1842/1843;

СУД: почасни члан од 1864. године

Рођен је у Бачком Брестовцу код Оцака. Студирао филозофију у Ђеру, у Мађарској. образовање је наставио у Артиљеријској школи у Бечу, а у Пешти је 1829. године стекао диплому „инцинира земљомерника“ –геодете. Био је професор алгебре, геометрије, цртања и први ректор Лицеја, први образовани српски инжењер и оснивач прве инжењерске школе у Србији, градитељ модерних, насутих путева, инжењер прве трасе „цариградског пута“ и прве трасе железничке пруге у Србији-Алексинач-Београд. Радио је геомтарска мерења, хидротехничке пројекте за регулацију река, насипа и брана, мостове и мелиорационе канале, уједначавање нивоа Дунава и пројектовање одбрамбеног појаса дуж Дунава и Саве. Заслужан је за уређење парковског простора у Топчидеру где је увео „природни“ енглески начин уређења парка. Установио је славу Св. Сава у школама и први фонд за помоћ српским ученицима. Основао је прве народне бесплатне „недељне школе“ у Србији, прве српске уметничке школе-школа цртања у Новом Саду и музичка школа у Крагујевцу као и пољопривредну школу и прву текстилну фабрику у Топчидеру. Написао је уџбенике из математике (алгебре и геометрије), пољопривреде. Основао је први Казнени завод и написао је први полицијски закон као и друге законе, уредбе и упутства током бављења различитим управним пословима. Са Јованом Стеријом Поповићем је учествовао у оснивању Друштва српске словесности (САНУ), Народне библиотеке и чувеног Театра на Ђумруку, а заједно

су радили и у дефинисању техничких појмова и стварању техничког лексикона. Писао је песме, прозу, драме, организовао представе у којима је и глумио. Заслужан је за ливење првог топа у Србији и за покретање тополивнице у Крагујевцу и радионице за муницију у Београду а учествовао је у више поверљивих дипломатских мисија. Просветитељским, инжењерским, књижевним и политичким делима, а пре свега посвећеношћу општем добру и просвећењу, Атанасије Николић представља најсвестранију личност српске историје.

«Биографија верно својом руком написана», Атанасије Николић:

«Мени су свакад пријатељи говорили, да се не занимам толико за опште благо, да ми нико за то неће хвала рећи, али ја сам био страшно заузет за унапређем Србије, па нисам могао другчије радити и њима свакад имам обичај одговорити: знам да не благодарношћу свет награђује трудове, знам да и мене неблагодарност чека, али ја ћу да чиним своју дужност, па ма ме шта снашло»

Насловна страна уџбеника Елементарна геометрија Атанасија Николића, 1841. година
(Живот и дело српских научника, САНУ, књига 2)

Насловна страна уџбеника „Алгебра“ Атанасија Николића, 1839. година

ЗЕМЉДѢЛСКО ГАЗДИНСТВО.

ЧАСТЪ ПРВА.

РАТАРСТВО.

ИЛИ

СРБСКОГЪ ЗЕМЉДѢЛЦА

НАПИСАНО

А. НИКОЛИЋЪ.

ЦѢНА 10 ГРОША.

У БЕОГРАДУ.

При правительственной типографии.

1853.

Насловна страна књиге Ратарство Атанасија Николића, 1853. година (Живот и дело српских научника, САНУ, књига 2)

ИСКУСНИЙ ЗЕМЛЕДѢЛАЦЪ
ЧИЧА СРЕЖКО

ИЪГОВИ СОВѢТИ СРЕЖКИМЪ СЕЛЯЦЫМА
У ДОМОВОДСТВУ, ЗЕМЛЕДѢЛНО, СКО-
ТОВОДСТВУ, ПЧЕЛОВОДСТВУ И СЫНО-
ДѢЛНО.

А. НИКОЛИЊА.

І. СВЕЗКА.

У БЪОГРАДУ,

Печатано у Типографіи Властелана Србиника

1844.

Насловна страна земљорадничког листа „Чича Срејко“ 1844.година (Живот и дело српских научника, САНУ, књига 2)

Прво позориште у Србији, Татар на Ђумруку, које је основао Атанасије Николић са Јованом Стеријом Поповићем (фото: извор непознат)

Литература

Грбић, Б. (1918). *Преглед наставе на Лицеју, Великој школи и Универзитету 1838-1914*. Београд, Србија: Универзитет у Београду.

Николић, А. (2002). *Биографија верно својом руком написана*. Београд, Србија: Српско друштво за историју науке.

Сарић, М., Сарић, З. (2001.). Атанасије Николић. У: Сарић, М. (Ур.), *Живот и дело српских научника*, књига 8. (стр.1-28). Београд, Србија: Српска академија наука и уметности.